

ผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ

จัดทำโดย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1

ครูที่ปรึกษา

นางสาวณัฏฐาภรณ์ วสุสหัส

โรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง)

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ชื่อเรื่อง ผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ

ผู้ศึกษาค้นคว้า ด.ญ.นฤวรรณ อ่วมดีเยี่ยม เลขที่ 14

ด.ญ.พรหมทิพย์ ยศยิ่งทวี เลขที่ 16

ด.ญ.พิมพ์ณภัส แพทย์ศาสตร์ เลขที่ 17

ด.ญ.ตรีชฎา แก้วสะอาด เลขที่ 26

ระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1

ครูที่ปรึกษา นางสาวณัฐธารณ วสุสหัส

รายวิชา ศิลปะ

ชื่อโรงเรียน โรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง)

บทคัดย่อ

รายงานการศึกษาค้นคว้าเรื่องผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์ และสีธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามัดย้อมผ้าจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ด้วย 4 เทคนิค ได้แก่ การหนีบ การพับ การม้วน และการขยำ และศึกษาความพึงพอใจของผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ด้านความเหมาะสมของลวดลายและสี มีการวางลวดลายที่เหมาะสม ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง และสรุปความพึงพอใจโดยรวม กลุ่มตัวอย่างวิธีการใช้แบบสุ่ม ของกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ภายในโรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง) จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ และผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายของผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์ จำนวน 8 แบบ แบบที่ 1) ใช้เทคนิคการม้วน แบบที่ 2) การใช้เทคนิคการขยำ แบบที่ 3) ใช้เทคนิคการพับแล้วหนีบ แบบที่ 4) ใช้เทคนิคการพับแล้วมัด แบบที่ 5) ใช้เทคนิคการวาดลวดลายแล้วมัด แบบที่ 6) ใช้เทคนิคการพับทำลายหัวใจ แบบที่ 7) ใช้เทคนิคการพับแล้วมัด แบบที่ 8) ใช้เทคนิคการม้วน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการประเมินความพึงพอใจโดยรวมต่อการออกแบบลวดลายของผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ แบบที่ 8 มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.57 อยู่ในระดับ ดีมาก และแบบที่ 6 มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.53 อยู่ในระดับ ดีมาก ส่วนแบบที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับสอง คือ แบบที่ 2 ความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 ส่วนผลิตภัณฑ์แบบที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือแบบที่ 3 มีการวางลวดลายไม่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.12

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาโครงการวิจัยเรื่องผ้ามัดย้อมสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จและความกรุณาอย่างสูงของคุณครูณัฏฐาภรณ์ วสุสิทธิ์ เป็นครูประจำรายวิชา ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนกระทั่งงานวิจัยฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วน

ขอขอบพระคุณคุณครูทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและมอบความรู้อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ที่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่ผู้ศึกษาค้นคว้านำมาอ้างอิงในงานวิจัยนี้จนกระทั่งงานนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาผู้ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด ด้วยความดีคุณประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับจากการทำงานรายงานฉบับนี้ ผู้จัดทำขอมอบเป็นกตเวทิตา แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

คณะผู้จัดทำ
5 กุมภาพันธ์ 2567

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	
ขอบเขตของการวิจัย	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
คำนิยามศัพท์	
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	3
เทคนิคและกระบวนการย้อมผ้า	
การสกัดสีธรรมชาติ	
การย้อมสีธรรมชาติ	
สีสังเคราะห์	
ผ้ามัดย้อม	
การทำลวดลาย	
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	7
วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการทำ	
ขั้นตอนการดำเนินงาน	
การออกแบบลวดลายผ้า	
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	9
การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ	
แบบประเมินความพึงพอใจ	
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	13
สรุปผลดำเนินงาน	
ข้อเสนอแนะ	
บรรณานุกรม	14
ภาคผนวก	15

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบัน ศิลปะ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง และการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกภายในใจของผู้เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องกับความงาม และความพึงพอใจของแต่ละบุคคล ไม่มีคำว่าผิดถูกในเรื่องของศิลปะ ต้องใช้ในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์เข้ามาประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ก็คือการกระทำในลักษณะต่างๆ เพื่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน สามารถปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมได้ การรับรู้ก็เป็นส่วนหนึ่ง เพราะจะมีความคิดสร้างสรรค์ได้จะต้องพบเห็นสิ่งต่างๆ จึงจะมีการเกิดการจินตนาการซึ่งเกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสเมื่อรู้มาก จึงทำให้เกิดความคิดและมีจินตนาการต่อสิ่งต่างๆ จินตนาการจึงเกิดจากการรับรู้ของตัวเองต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว เสริมสร้างความคิด การจินตนาการแบบอุดมคติ คือการสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ด้วยรูปแบบที่ไม่เหมือนใคร

ศิลปะเป็นสิ่งที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดจินตนาการได้เต็มที่ตามที่ได้เห็นเด็กสามารถสร้างจินตนาการได้กว้างกว่าที่เราจะคาดเดาได้บางทีก็อาจจะสะท้อนจิตใจความรู้สึกของ เด็กที่บางทีไม่สามารถถ่ายทอดเป็นคำพูดได้แต่สามารถถ่ายทอดมาทางงานศิลปะได้ ศิลปะเป็น ฐานทางการศึกษาพัฒนาการเด็กซึ่งควรเริ่มตั้งแต่เด็กยังเล็กอยู่การเรียนการสอนศิลปะสำหรับเด็ก จะมุ่งเน้นถึงพัฒนาการด้านต่างๆ ของ เด็กมากกว่าผลงาน ดังนั้น จะเห็นว่ากิจกรรมต่างๆ ทางศิลปะจะเป็นการฝึกกล้ามเนื้อให้แข็งแรง และสัมพันธ์กับการใช้ตา เช่นการปั้นแป้ง ดินน้ำมัน วาดรูป และระบายสีเด็กได้ใช้ส่วนต่างๆ ของนิ้วมือ แขน ไหล่ และส่วนอื่นๆ ของร่างกาย เป็นการ เตรียมความพร้อมในด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่-เล็กเป็นอย่างดี ทำให้เด็กสามารถหยิบจับสิ่งต่างๆ ได้ อันจะนำไปสู่การเรียนของเด็กต่อไป ซึ่งการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวเหมือนกับการได้เรียนรู้ เช่น การได้ใช้สมาธิจากการดึงปมชายผ้า การมัดหลอดลายลงบนผ้า การออกแบบหลอดลายต่างๆ การที่เราทำผ้ามัดย้อมใช้เองเป็นความภาคภูมิใจของคนทำและคนที่สวมใส่ด้วย เพราะผลงานชิ้นดังกล่าวเป็นศิลปะหนึ่งเดียวในโลกที่ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือนโดยมีเราเป็นศิลปิน แต่ในปัจจุบันศิลปะดังกล่าวกำลังลดหายไปจากสังคมและถูกมองข้ามอย่างไร้คุณค่า เพราะฉะนั้นกิจกรรมดังกล่าวจึงเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงอยู่ต่อไปในอนาคตอีกด้วย

การทำนวัตกรรมผ้ามัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ของนักเรียนโรงเรียนคลองห้า(พฤษขัฏฐราษฎร์บำรุง) จึงเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่มีส่วนช่วยให้เด็กๆ ได้มีพัฒนาการทางสมองและกล้ามเนื้อ เพราะการทำผ้ามัดย้อมเป็นการนำผ้าขาวจากที่ไม่มีคุณค่ามาเติมเต็มให้มีค่าจากที่ไม่น่าสนใจและมาทำให้ดูน่าสนใจ ให้ดูดีและให้เห็นคุณค่าของผ้าขาวที่เรานำมาดัดแปลงจากผ้าที่ไม่มีลวดลาย สีไม่สวยก็นำมา ทำให้เกิดลวดลายต่างๆ ย้อมสีสันทให้สวยงามให้เข้ากับแฟชั่น แต่ในปัจจุบันกิจกรรมผ้ามัดย้อมเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่กำลังลดหายไปจากสังคมและถูกมองว่าเป็นผ้าที่ไร้คุณค่า เพราะว่าในปัจจุบันแฟชั่นสมัยใหม่มาแรงแข่งตลอดเวลา หาซื้อได้ง่ายและในสมัยนี้จะตามแฟชั่นกันมาก เพราะตอบสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็ว ทันใจในทุกรูปแบบ

ด้วยเหตุนี้โรงเรียนคลองห้า(พฤษขัฏฐราษฎร์บำรุง) อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑ จัดทำโครงการผ้ามัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ให้กับนักเรียนในคาบการสอน และนักเรียนทุกคนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน สามารถทำได้ทุกคน การจัดผ้ามัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ มีการศึกษาการทำผ้ามัดย้อม เทคนิคและกระบวนการออกแบบลวดลายด้วยการมัด

ย้อมผ้าจากด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ยังเป็นการฝึกประสบการณ์ เสริมสร้างงานสร้างอาชีพ เพิ่มความเข้มแข็งให้กับนักเรียน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการออกแบบลวดลายเสื้อมัดย้อมเทคนิคการพับ การมัด การขยำ และการม้วนด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ
2. เพื่อรองรับนโยบายการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับนักเรียน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาการใช้สีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ
2. ศึกษาการออกแบบลวดลายเสื้อมัดย้อมด้วยเทคนิคการพับ การมัด การขยำ และการม้วน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- นักเรียนเกิดทักษะในการทำผ้ามัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ที่ออกแบบลวดลายด้วยเทคนิคการพับ การมัด การขยำ และการม้วน มีผลงานลวดลายต่างๆ เป็นของตนเอง สามารถรองรับนโยบายสร้างงานสร้างอาชีพ

1.5 คำนิยามศัพท์

ผ้ามัดย้อม หมายถึง กระบวนการทำให้ผ้าสีขาวเกิดลวดลายด้วยการมัดย้อมด้วยอุปกรณ์หรือวัสดุ เช่น เชือก ยาง ไม้ไผ่กริม โดยการสร้างลวดลาย เช่น การพับ การมัด การเย็บ การขยำ การหนีบ การสร้าง ลวดลายเป็นการสร้างออกมาจากจินตนาการ ลายผ้ามัดย้อมที่ได้ก็จะไม่เหมือนใคร เพราะเป็นลายที่ผู้ทำได้ สร้างขึ้นมาเอง ซึ่งจะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาโครงการเรื่องการทำผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ ผู้จัดทำ ได้รวบรวมแนวคิดต่างๆจาก เอกสารที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 2.1 เทคนิคและกระบวนการย้อมผ้า
- 2.2 การสกัดสีธรรมชาติ
- 2.3 การย้อมสีธรรมชาติ
- 2.4 สีสังเคราะห์
- 2.5 ผ้ามัดย้อม
- 2.6 การทำลวดลาย

2.1 เทคนิคและกระบวนการย้อมผ้า

สาวนิตย์ กาญจนรัตน์ (๒๕๔๓) ได้เขียนวิจัยถึงหลักการสำคัญในการมัดย้อมผ้าในงานวิจัยเรื่อง การออกแบบลวดลายหัตถกรรมผ้ามัดย้อมด้วยสีเคมี หลักการสำคัญในการทำมัด ย้อมคือ ส่วนที่ถูกมัดคือส่วนที่ไม่ต้องการให้สีติด ส่วนที่เหลือหรือส่วนที่ไม่ได้มัดคือส่วนที่ ต้องการให้สีติด การมัดเป็นการกั้นสีไม่ให้สีติดนั่นเองลักษณะที่สำคัญของการมัดมี ดังนี้

1.ความแน่นของการมัด กรณีแรก มัดมากเกินไปจนไม่เหลือพื้นที่ให้สีแทรกซึมเข้าไปได้เลย ผลที่ได้ก็คือ ได้สีขาวของเนื้อผ้าเดิม อาจมีสีย้อมแทรกซึมเข้ามาได้เล็กน้อย อย่างนี้เกิดลายน้อย กรณีที่สอง มัดน้อยเกินไป เหลือพื้นที่ให้สีย้อมติดเกือบเต็มผืน อย่างนี้เกิดลายน้อย เช่นกันทั้งผืนมีสีย้อมแต่แทบไม่มีลายเลย กรณีที่สาม มัดเหมือนกนแต่มัดไม่แน่น อย่างนี้เท่ากับไม่ได้มัดเพราะหากมัดไม่แน่นสี ก็จะแทรกซึมผ่านเข้าไปได้ทั่วทั้งผืน

2.การใช้อุปกรณ์ช่วยในการหนีผ้าแล้วมัด เพื่อให้เกิดความแน่น และเกิดลวดลายตาม แม่แบบที่ใช้หนีบ ดังนั้นลายสวยเพียงใดขึ้นอยู่กับารออกแบบแม่แบบที่จะใช้หนีบด้วย

2.2 การสกัดสีธรรมชาติ

สีธรรมชาติ คือ สีที่สกัดได้จากวัตถุดิบที่มาจาก พืช สัตว์ และแร่ธาตุต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากกระบวนการตามธรรมชาติ แหล่งวัตถุดิบของสีธรรมชาติสามารถหาได้จากต้นไม้ ใบไม้ และจากบางส่วนของสัตว์หลายชนิดสามารถให้สีสันทตามที่เราต้องการ และด้วยกรรมวิธีการผลิตที่แตกต่างกันทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีความสวยงามและสีสันทที่หลากหลาย หนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่นิยมมากคือ ย้อมผ้า แหล่งวัตถุดิบสำหรับสีย้อมผ้าธรรมชาติที่มักนำมาใช้กันมักเป็น พืช สัตว์และแร่ธาตุที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่น เพื่อการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาในท้องถิ่น

การเตรียมน้ำย้อม

ในการเตรียมน้ำย้อมเพื่อสกัดสารที่เป็นสีออกจากวัตถุดิบธรรมชาติสามารถทำได้ 2 วิธีคือ

1. โขลก ทบ หรือปั่น ได้น้ำสีโดยการผสมน้ำประมาณ 10-20 เท่าโดยน้ำหนัก คั้นแล้วกรองเพื่อไม่ให้มีตะกอนหรือกากที่จะเป็นอุปสรรคต่อการย้อม วิธีนี้ใช้กับใบไม้สด
2. ต้ม วิธีนี้ใช้กับเปลือกไม้ แก่น ราก หรือเนื้อไม้ โดยต้มกับน้ำประมาณ 10-20 เท่าโดยน้ำหนัก ต้มเดือดด้วย

ไฟอ่อนประมาณ 1 ชั่วโมง กรองเอาน้ำสั้ว อาจต้มซ้ำ ครั้ง หรือ 2 ครั้ง หรือจนกว่าจะไม่มีสีออกมา น้ำสีที่สกัดได้สามารถนำไปใช้ได้ทันที แห่หรือหมักจนกระทั่งเดือดฟู (ferment) แล้วตักฟองออกก่อนที่จะนำ น้ำสีใสๆที่ไม่มีตะกอนมาต้ม ส่วนที่เหลือถ้ายังมีสีอยู่ ให้เติมน้ำลงไปและหมักต่อจะได้สีที่ลึก ถ้าสกัดน้ำสีได้แล้ว นำไปต้มทันทีจะได้สีสว่างสดใส แต่ถ้าแห่หรือหมักก่อนต้มจะได้สีที่ลึกลงเล็กน้อย

ข้อดีของสีธรรมชาติ

1. ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค
2. น้ำทิ้งจากกระบวนการผลิตไม่เป็นอันตรายต่อ สิ่งแวดล้อม
3. วัตถุดิบหาได้ง่ายในชุมชนไม่ต้องใช้สีเคมีที่นำเข้าจากต่างประเทศ
4. การย้อมสีธรรมชาติสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นความรู้ที่เพิ่มพูนขึ้นตามประสบการณ์ สามารถถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลัง เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น
5. การย้อมสีธรรมชาติมีความหลากหลาย ตามชนิด อายุและส่วนของพืชที่ใช้ตลอดจนชนิดของสารกระตุ้น หรือขั้นตอนการย้อม
6. การย้อมสีธรรมชาติทำให้เห็นคุณค่าและรู้จักใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อจำกัดของสีธรรมชาติ

1. ปริมาณสารสีในวัตถุดิบย้อมสีมีน้อย ทำให้ย้อมได้สีไม่เข้ม หรือต้องใช้วัตถุดิบปริมาณมาก
2. ปัญหาด้านการผลิตคือไม่สามารถ ผลิตได้ในปริมาณมากและไม่สามารถผลิตสีตามที่ต้องการ
3. สีซีดจางและมีความคงทนต่อแสงต่ำ
4. คุณภาพการย้อมสีธรรมชาติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ซึ่งควบคุมได้ยาก การย้อมสีให้สีเหมือนเดิม จึงทำได้ยาก
5. ในการย้อมสีธรรมชาติถ้าไม่มีวิธีการ และจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนย่อมจะกลายเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมได้

2.3 การย้อมสีธรรมชาติ

การย้อมสีธรรมชาติ เป็นสีย้อมที่ถูกคิดค้นด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยการนำส่วนต่างๆของพืช เช่น เปลือกไม้ ใบไม้ ลูกไม้ และรากไม้ นำ มาสกัดเป็นสีย้อม และผ่านกรรมวิธีในการย้อมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะให้สีได้หลายเฉดสีขึ้นกับชนิดของพืชที่ใช้ ในปัจจุบันการย้อมไหมด้วยสีธรรมชาติเป็นที่นิยมลดลง เนื่องจากนานไปจะมีสีตกและซีด ซึ่งถ้าหากไม่สามารถควบคุมความเข้มข้นของการย้อมสีแต่ละครั้งได้ มักจะทำให้สีที่ย้อมในแต่ละครั้งไม่เหมือนเดิม เป็นเหตุทำให้ผ้าต่างได้ กลุ่มผู้ผลิตไหมจึงหันมาใช้สีเคมีที่ให้เฉดสีสดใส และคงทนต่อการตกสีดีกว่า แต่ก็มีกรย้อมในบางท้องที่หรือบางหน่วยงานเพื่อรักษาภูมิปัญญาหรือย้อม เมื่อมีความต้องการเฉดสีแบบธรรมชาติ

2.4 สีสังเคราะห์

สีสังเคราะห์หรือที่เรียกกันว่าสีเคมี เป็นสีที่มนุษย์สังเคราะห์ขึ้นจากสารเคมีเพื่อให้ได้สีที่มีคุณสมบัติตามต้องการ ดังนั้นสีสังเคราะห์จึงเป็นสีที่มีคุณสมบัติเหมาะสำหรับการใช้ย้อมเส้นใยแต่ละประเภท และมีคุณสมบัติแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามสีที่ชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมใช้กันเป็นสีสำเร็จรูป เช่น สีตราแมววิ่งรอบโลก ตราสิงโตเหยียบโลก เป็นต้น

สีเคมีย้อมผ้า เป็นสีย้อมที่สามารถเกาะติดกับเส้นใยได้โดยตรง ส่วนมากจะใช้ย้อมเส้นใยเซลลูโลส ซึ่งจะมีคุณสมบัติที่ดีในเรื่องการเคลื่อนตัวของสีย้อม มีความสม่ำเสมอในการย้อม และยังเป็นสีย้อมที่ย้อมง่ายต่อการใช้งาน

สีย้อมผ้านี้มีสารประกอบเคมีเป็นหมู่กรดซัลโฟนิก ทำให้ตัวสีสามารถละลายน้ำได้ดี มีประจุลบ สีจะติดเส้นใยได้โดยโมเลกุลของสีจะจัดเรียงตัวแทรกอยู่ในระหว่างโมเลกุลเส้นใย และยึดจับกันด้วยพันธะไฮโดรเจน

คุณสมบัติของการใช้งานของสีย้อมผ้า สีย้อมมีความคงทนของแสงดี ไม่ซีดจางง่าย มีความคงทนต่อการซักล้างดี สีไม่ตกง่าย มีเฉดสีให้เลือกใช้มากมาย จึงเป็นสีสำหรับใช้งานหัตถกรรมทั่วไป เช่น ย้อมผ้าฝ้าย เรยอน ลินิน ป่าน ปอ กระดาษสา เป็นต้น

2.5 ผ้ามัดย้อม

การมัดย้อมเป็นการมัด ผูก หนีบ หรือเป็นการกันสีในส่วนหนึ่งของผ้าที่ไม่ต้องการให้เกิดสี โดยใช้เทคนิคและวัสดุต่างๆ เช่น เชือกฟาง ม้าหนีบ หิน หรือ เหรียญ เป็นวัสดุรวมกำกับการมัดวน พับ จับ ขยำหรือห่อผ้า ซึ่งทำให้ลายของผ้าแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการออกแบบสีและการผสมผสานเทคนิคต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน ดังนั้นจึงเรียกการสร้างลวดลาย ด้วยกรรมวิธีเหล่านี้ว่า ผ้ามัดย้อม การมัดย้อมเป็นศิลปะบนผืนผ้าที่มีการสืบทอดกันมานานในหลายประเทศ เช่น ไทย มลา อินเดีย ญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งเรียกว่า พลาเง (plangi มีต้นกำเนิดในเอเชียกลาง โดยในอินเดียจะเรียก พันธนะ (Banthana ซึ่งหมายถึงการมัดหรือผูก ส่วนใหญ่ญี่ปุ่นจะเรียก ชิโบริ (Shibori) ซึ่งหมายถึงการมัดหรือปมนั่นเอง โดยพลาเงเป็นคำในภาษา มาลายู หมายถึง หลากสีหรือลายจุดบนพื้นสี เป็นวิธีการมัด ผูก หรือเย็บรูดัดผ้าเป็นจุดเล็กด้วยเส้นด้ายแล้วนำไปย้อมหรือแต้มด้วยสีที่ต้องการทำให้เกิดเป็นวงหรือเหลี่ยมเล็กๆ สีขาวหรือตามสีพื้นผ้านิยมทำเป็นลวดลายธรรมชาติ เช่น ดอกไม้หรือใบไม้

2.6 การทำลวดลาย

การคิดประดิษฐ์ลายผ้า ขึ้นอยู่กับจินตนาการและการสังเกตของแต่ละคน ซึ่งการมัดแต่ละครั้งหรือแต่ละคน ลายผ้าที่ได้จะไม่เหมือนกัน แต่ก็สามารถปรับปรุง หรือออกแบบให้ใกล้เคียง หรือ คล้ายกันได้ ขึ้นอยู่กับการสังเกต และพัฒนาการของแต่ละคนด้วย ซึ่งการมัดลายแบบพื้นฐานอย่างง่ายมี 4 ดังนี้

1. การพับแล้วมัด กล่าวคือ เป็นการพับผ้าเป็นรูปต่างๆ แล้วมัดด้วยยางหรือเชือก ผลที่ได้จะได้ลวดลายที่มีลักษณะลายด้านซ้ายและลายด้านขวาจะมีความใกล้เคียงกัน แต่จะมีสีอ่อนด้านหนึ่งและสีเข้มด้านหนึ่ง เนื่องจากว่าหากด้านใดโดนพับไว้ด้านในสีก็จะซึมเข้าไปน้อย ผลที่ได้ก็คือจะมีสีจางกว่า

ภาพที่ 2.1 การพับแล้วมัด

ที่มา : https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enTH857TH857&tbn=การพับแล้วมัด

2. การขยำแล้วมัด กล่าวคือ เป็นการขยำผ้าอย่างไม่ตั้งใจแล้วมัดด้วยยางหรือเชือก ผลมีได้จะได้ลวดลายแบบอิสระ เรียกว่าลายสวຍแบบบังเอิญ ไม่สามารถทำซ้ำได้อีก เนื่องจากการขยำแต่ละครั้งเราไม่สามารถควบคุมการทับซ้อนของผ้าได้ ลักษณะที่ได้จะเหมือนก้อนเมฆ เราเรียกว่าลายอิสระ หรือรูปร่างรูปทรงอิสระ

ภาพที่ 2.2 การขยำแล้วมัด

ที่มา : <https://www.google.com/search?q=การขยำแล้วมัด>

3. การห่อแล้วมัด กล่าวคือ เป็นการใช้ผ้าห่อวัตถุต่างๆ ไว้แล้วมัดด้วยยางหรือเชือก ลายที่เกิดขึ้นจะเป็นลายใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับวัตถุที่นำมาใช้ และลักษณะของการมัด เช่น การนำผ้ามาห่อก้อนหินรูปทรงแปลกๆ ที่มีขนาดไม่ใหญ่นัก แล้วมัดไขว้ไปมา โดยเว้นจังหวะของการมัดให้มีย่นที่ว่างให้สีซึมเข้าไปได้ อย่างนี้ก็จะมีการเกิดลวดลายสวยงามแตกต่างจากการมัดลักษณะวัตถุอื่นๆ ด้วย

ภาพที่ 2.2 การห่อแล้วมัด

ที่มา : https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enTH857TH857&biw=1366&bih

4. พับแล้วหนีบ กล่าวคือ เป็นการพับผ้าเป็นรูปแบบต่างๆ แล้วเอาไม้ไผ่หรือไม้ไผ่บางๆ หนีบไว้ทั้งสองข้างเหมือนปีงปลา ต้องมัดไม้ให้แน่น ภาพที่ออกมาจะเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น รูปดอกไม้ รูปสี่เหลี่ยม เป็นต้น

ภาพที่ 2.2 การพับแล้วหนีบ

ที่มา : https://www.google.com/search?rlz=1C1GCEA_enTH857TH857&biw=1366&bih

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การมัดย้อมผ้าจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ แบ่งการทดลองออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยเทคนิคการพับ การมัด การขยำ และการม้วน ส่วนที่สองประเมินความพึงพอใจด้วยแบบทดสอบถามจำนวน 150 ชุด กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการทำ

1. กระเป๋ผ้า,ผ้าดิบ
2. อัญชัน และขมิ้น
3. สีย้อมผ้าสังเคราะห์
4. เกลือ
5. น้ำอุ่น
6. ถุงมือ
7. ถุงพลาสติก
8. ขวดบีบ
9. กะละมัง
10. แผงตะแกรง

กระบวนการทำผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์/สีธรรมชาติ

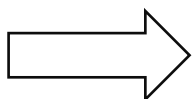
1. เตรียมสีย้อม โดยนำสีไปละลายกับน้ำอุ่นจากนั้นใส่เกลือ 1 ช้อนโต๊ะ และคนต่อให้ละลาย นำใส่ขวดบีบ
2. จากนั้นพับผ้าที่จะมัดด้วยเทคนิคต่างๆ และนำไปจุ่มน้ำให้ผ้าหาย เพราะผ้าจะติดสีได้สีในผ้าหมด
3. เตรียมกะละมัง และตะแกรงจากนั้นนำผ้าวางบนตะแกรงและบีบสีที่ต้องการลงบนผ้า(ไม่ควรเทสีที่จะให้ผ้ากลายเป็นสีเลอะ)
4. นำผ้าที่เราบีบสีเรียบร้อยแล้วใส่ถุงพลาสติกติดทิ้งไว้ 1 ชั่วโมง เมื่อครบเวลาก็นำไปล้างน้ำจนกว่าน้ำที่ล้างจะใส จากนั้นนำไปตากให้แห้งสนิท

3.2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมวางแผน นำเสนอโครงงาน
 2. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่อง การทำมัดย้อม ศึกษาค้นคว้าจากเว็บไซต์ต่างๆและเก็บข้อมูล
 3. จัดทำโครงร่างโครงงานผ้ามัดย้อมและนำเสนอ
 4. ทดลองการทำผ้ามัดย้อม
 5. นำเสนอรายงานความก้าวหน้าเป็นระยะๆ นำคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไข
- ส่วนการใช้สีธรรมชาติจะต่างออกไปเพียงเล็กน้อย โดยเราจะใช้น้ำอัญชัน กับขมิ้นลงไปต้มในน้ำให้เดือดจัดๆจากนั้นใส่เกลือลงไป

3.3 การออกแบบลวดลายผ้า

การออกแบบผลิตภัณฑ์มัดย้อมสีสังเคราะห์/สีธรรมชาติจาก อัญชัน ขมิ้น ด้วยเทคนิคการมัดย้อม 4 วิธี ดังนี้
 แบบที่ 1 เทคนิคที่ใช้ : การม้วน

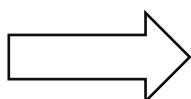

สีสังเคราะห์

สีธรรมชาติ

แบบที่ 2 เทคนิคที่ใช้ : การหนีบ

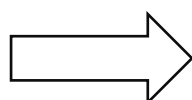

สีสังเคราะห์

สีธรรมชาติ

แบบที่ 3 เทคนิคที่ใช้ : การขยำ

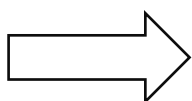

สีสังเคราะห์

สีธรรมชาติ

แบบที่ 4 เทคนิคที่ใช้ : การพับ

สีสังเคราะห์

สีธรรมชาติ

3.4 ประเมินความพึงพอใจ

แบบทดสอบที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ประเมินการมดัย้อมด้วยสี่สังเคราะห์และสี่ธรรมชาติ ได้แก่ เพศ อายุ สถานะ

3.4.1 แบบประเมินความพึงพอใจแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ความเหมาะสมของลวดลายและสี
2. มีการวางลวดลายที่เหมาะสม
3. ลวดลายมีความทันสมัยใช้งานได้จริง
4. สรุปความพึงพอใจโดยรวม

โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.4.2 กลุ่มผู้ประเมินความพึงพอใจ

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม จากผู้ที่สนใจในโรงเรียนคลองห้า(พฤษฯ)ราษฎร์บำรุง) จำนวน 50 คน

3.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และแบบประเมินความพึงพอใจแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ประเมินการมดัย้อมสี่สังเคราะห์และสี่ธรรมชาติ ตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ความพึงพอใจที่มีต่อการมดัย้อมสี่สังเคราะห์และสี่ธรรมชาติ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลจากค่าที่เฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง ดีมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.01 – 4.50 หมายถึง ดี

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.00 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง พอใช้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.50 หมายถึง ปรับปรุง

บทที่ 4

ผลการดำเนินงาน

งานวิจัยเรื่องผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ แบ่งการทดลองออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรก ศึกษาการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยเทคนิคการพับ การมัด การขยำ และการม้วน ส่วนที่สองประเมินความพึงพอใจด้วยแบบทดสอบถามจำนวน 150 ชุด กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนคลองห้า(พฤษชัฎราชภูมิบำรุง) ซึ่งมีรายละเอียด ซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ

1. การใช้เทคนิคการพับแล้วมัด

2. การใช้เทคนิคการขยำ

3. การใช้เทคนิคการพับแล้วหนีบ

4. การใช้เทคนิคการม้วน

5. การใช้เทคนิคการพับทำลายหัวใจ

6. การใช้เทคนิคการวาดลวดลายแล้วมัด

7. การใช้เทคนิคการพับแล้วมัดจากสี่ของขมิ้น

8. การใช้เทคนิคการม้วนจากสี่ของขมิ้น

4.2 แบบประเมินความพึงพอใจ

แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบลวดลายผ้า มัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ และส่วนที่ 3 เสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 ผู้ประเมินผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	51	34
หญิง	99	66
รวม	150	100

ส่วนที่ 2 ผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ

ผู้วิจัยได้ออกแบบลวดลายโดยใช้ 4 เทคนิค ในการออกแบบลวดลายผ้า ทั้งหมดจำนวน 8 แบบ ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์

แบบที่ 1 ใช้เทคนิคการมัด

แบบที่ 1	รายการ	$\bar{X}$	SD
	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.28	0.56
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม	4.70	0.5
	3.ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง	4.35	0.53
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม	4.39	0.59

จากตารางที่ 2 พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายจากสีสังเคราะห์ แบบที่ 1 ใช้เทคนิคการมัด มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.28 อยู่ในระดับ ดี มีการวางลวดลายที่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.70 อยู่ในระดับดีมาก ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.35 อยู่ในระดับ ดี และสรุปความพึงพอใจโดยรวม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.39 อยู่ในระดับ ดี

ตารางที่ 3 ผลประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์
แบบที่ 2 ใช้เทคนิคการขยำ

แบบที่ 2	รายการ	$\bar{X}$	SD
	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.47	0.62
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม	4.42	0.53
	3.ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง	4.34	0.70
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม	4.50	0.56

จากตารางที่ 3 พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายจากสีสังเคราะห์ แบบที่ 2 ใช้เทคนิคการขยำ มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.47 อยู่ในระดับ ดี มีการวางลวดลายที่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.42 อยู่ในระดับ ดี ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.34 อยู่ในระดับ ดี และสรุปความพึงพอใจโดยรวม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 อยู่ในระดับ ดี

ตารางที่ 4 ผลประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์
แบบที่ 3 ใช้เทคนิคการพับแล้วหนีบ

แบบที่ 3	รายการ	$\bar{X}$	SD
	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.34	0.74
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม	4.26	0.75
	3.ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง	4.47	0.77
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม	4.12	0.72

จากตารางที่ 4 พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายจากสีสังเคราะห์ แบบที่ 3 ใช้เทคนิคการพับแล้วหนีบ มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.34 อยู่ในระดับ ดี มีการวางลวดลายที่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.26 อยู่ในระดับ ดี ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.47 อยู่ในระดับ ดี และสรุปความพึงพอใจโดยรวม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.12 อยู่ในระดับ ดี

ตารางที่ 5 ผลประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์
แบบที่ 4 ใช้เทคนิคการพับแล้วมัด

แบบที่ 4	รายการ	$\bar{X}$	SD
	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.42	0.67
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม	4.34	0.56
	3.ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง	4.39	0.64
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม	4.35	0.64

จากตารางที่ 4 พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายจากสีสังเคราะห์ แบบที่ 4 ใช้เทคนิคการพับแล้วมัด มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.42 อยู่ในระดับ ดี มีการวางลวดลายที่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.34 อยู่ในระดับ ดี ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.39 อยู่ในระดับ ดี และสรุปความพึงพอใจโดยรวม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.35 อยู่ในระดับ ดี

ตารางที่ 6 ผลประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์
แบบที่ 5 ใช้เทคนิคการวาดลวดลายแล้วมัด

แบบที่ 5	รายการ	$\bar{X}$	SD
	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.45	0.63
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม	4.48	0.60
	3.ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง	4.44	0.71
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม	4.35	0.64

จากตารางที่ 4 พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายจากสีสังเคราะห์ แบบที่ 5 ใช้เทคนิคการวาดลวดลายแล้วมัด มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.45 อยู่ในระดับ ดี มีการวางลวดลายที่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.48 อยู่ในระดับ ดี ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.44 อยู่ในระดับ ดี และสรุปความพึงพอใจโดยรวม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.35 อยู่ในระดับ ดี

ตารางที่ 7 ผลประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์
แบบที่ 6 ใช้เทคนิคการพับทำลายหัวใจ

แบบที่ 6	รายการ	$\bar{X}$	SD
	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.63	0.52
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม	4.47	0.62
	3.ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง	4.47	0.63
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม	4.53	0.58

จากตารางที่ 4 พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายจากสีสังเคราะห์ แบบที่ 6 ใช้เทคนิคการพับทำลายหัวใจ มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.63 อยู่ในระดับ ดีมาก มีการวางลวดลายที่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.47 อยู่ในระดับ ดี ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.47 อยู่ในระดับ ดี และสรุปความพึงพอใจโดยรวม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.53 อยู่ในระดับ ดีมาก

ตารางที่ 8 ผลประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติ
แบบที่ 7 ใช้เทคนิคการพับแล้วมัด

แบบที่ 7	รายการ	$\bar{X}$	SD
	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.46	0.63
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม	4.42	0.65
	3.ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง	4.5	0.62
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม	4.49	0.66

จากตารางที่ 4 พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายจากสีสังเคราะห์ แบบที่ 7 ใช้เทคนิคการพับแล้วมัด มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.46 อยู่ในระดับ ดี มีการวางลวดลายที่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.42 อยู่ในระดับ ดี ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.5 อยู่ในระดับ ดี และสรุปความพึงพอใจโดยรวม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.49 อยู่ในระดับ ดี

ตารางที่ 9 ผลประเมินความพึงพอใจผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติ
แบบที่ 8 ใช้เทคนิคการม้วน

แบบที่ 8	รายการ	$\bar{X}$	SD
	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.55	0.60
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม	4.5	0.61
	3.ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง	4.47	0.57
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม	4.57	0.58

จากตารางที่ 4 พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายจากสีสังเคราะห์ แบบที่ 7 ใช้เทคนิคการม้วน มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 อยู่ในระดับ ดีมาก มีการวางลวดลายที่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.5 อยู่ในระดับ ดี ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.47 อยู่ในระดับ ดี และสรุปความพึงพอใจโดยรวม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.57 อยู่ในระดับ ดีมาก

ตารางที่ 10 ผลการประเมินความพึงพอใจโดยรวมผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ

รายการ	$\bar{X}$	SD	ระดับความพึงพอใจ
ความพึงพอใจโดยรวม แบบที่ 1	4.39	0.59	ดี
ความพึงพอใจโดยรวม แบบที่ 2	4.50	0.56	ดี
ความพึงพอใจโดยรวม แบบที่ 3	4.12	0.72	ดี
ความพึงพอใจโดยรวม แบบที่ 4	4.35	0.64	ดี
ความพึงพอใจโดยรวม แบบที่ 5	4.35	0.64	ดี
ความพึงพอใจโดยรวม แบบที่ 6	4.53	0.58	ดีมาก
ความพึงพอใจโดยรวม แบบที่ 7	4.49	0.66	ดี
ความพึงพอใจโดยรวม แบบที่ 8	4.57	0.58	ดีมาก

จากตารางที่ 10 พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ แบบที่ 8 มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.57 อยู่ในระดับ ดีมาก และแบบที่ 6 มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.53 อยู่ในระดับ ดีมาก ส่วนแบบที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับสอง คือ แบบที่ 2 ความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่

4.50 ส่วนผลิตภัณฑ์แบบที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือแบบที่ 3 มีการวางตลาดไม่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.12

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการดำเนินงาน

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ด้วย 4 เทคนิค ได้แก่ การมัด การพับ การม้วน และการขยำ และศึกษาความพึงพอใจของเสื้อมัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ด้านความเหมาะสมของลวดลายและสี มีการวางลวดลายที่เหมาะสม ลวดลายมีความทันสมัยและใช้งานได้จริง และสรุปความพึงพอใจโดยรวม กลุ่มตัวอย่าง วิธีการใช้แบบสุ่ม ของกลุ่มที่สนใจผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ภายใน โรงเรียนคลองห้า(พฤษชัยราษฎร์บำรุง) จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ และผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจำนวน 8 แบบ แบบที่ 1) ใช้เทคนิคการม้วน แบบที่ 2) การใช้เทคนิคการขยำ แบบที่ 3) ใช้เทคนิคการพับแล้วหนีบ แบบที่ 4) ใช้เทคนิคการพับแล้วมัด แบบที่ 5) ใช้เทคนิคการวาดลวดลายแล้วมัด แบบที่ 6) ใช้เทคนิคการพับทำลายหัวใจ แบบที่ 7) ใช้เทคนิคการพับแล้วมัด แบบที่ 8) ใช้เทคนิคการม้วน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการประเมินความพึงพอใจโดยรวมต่อผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ พบว่าผลิตภัณฑ์การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ แบบที่ 8 มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.57 อยู่ในระดับ ดีมาก และแบบที่ 6 มีความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.53 อยู่ในระดับ ดีมาก ส่วนแบบที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับสอง คือ แบบที่ 2 ความเหมาะสมของลวดลายและสี คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 ส่วนผลิตภัณฑ์แบบที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือแบบที่ 3 มีการวางลวดลายไม่เหมาะสม คะแนนความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.12

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนา

1. ในผลิตภัณฑ์ 1 แบบควรมีการใช้เทคนิคการมัดที่หลากหลายวิธี
2. ควรมีขั้นตอนในการมัดลายเสื้อโยละเอียด

บรรณานุกรม

ณิกานต์ ทับประโคน .(2556).การออกแบบลวดลายด้วยสีธรรมชาติจากแก่นฝาง ใบเพกา ใบแก้ว และ
ขมิ้น(มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์) สืบค้นข้อมูลวันที่ 05/02/67

การทำผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์(โรงเรียนวัดพังยาง) สืบค้นข้อมูลวันที่ 05/02/67

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ

คำชี้แจง แบบสอบถาม

1. เพื่อให้ผู้จัดได้มีโอกาสรับทราบผลการดำเนินงานของตนเอง และเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ และกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ () ชาย () หญิง

อายุ () 6-9 () 9-12

สถานะ () นักเรียน () อื่นๆโปรดระบุ

ส่วนที่ 2 สำนวนความพึงพอใจ

คำชี้แจง ระดับ 5 = มีความพึงพอใจมากที่สุด 4 = มีความพึงพอใจมาก

3 = มีความพึงพอใจปานกลาง 2 = มีความพึงพอใจน้อย

1 = มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ความพึงพอใจผู้บริโภคที่มีต่อการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ

ชื่อผลิตภัณฑ์	รายการที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1. แบบที่ 1 ใช้เทคนิคการม้วน 	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม					
	3.ลวดลายมีความทันสมัยใช้งานได้จริง					
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม					
2. แบบที่ 2 ใช้เทคนิคการขยำ 	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม					
	3.ลวดลายมีความทันสมัยใช้งานได้จริง					
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม					
3. แบบที่ 3 ใช้เทคนิคการพับแล้ว หนีบ 	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม					
	3.ลวดลายมีความทันสมัยใช้งานได้จริง					
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม					

ชื่อผลิตภัณฑ์	รายการที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
4. แบบที่ 4 ใช้เทคนิคการพับแล้วมัด 	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม					
	3.ลวดลายมีความทันสมัยใช้งานได้จริง					
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม					
5. แบบที่ 5 ใช้เทคนิคการวาดลวดลายแล้วมัด 	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม					
	3.ลวดลายมีความทันสมัยใช้งานได้จริง					
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม					
6. แบบที่ 6 ใช้เทคนิคการพับทำลายหัวใจ 	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม					
	3.ลวดลายมีความทันสมัยใช้งานได้จริง					
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม					

ชื่อผลิตภัณฑ์	รายการที่ประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
7. แบบที่ 7 ใช้เทคนิคการพับแล้วมัด 	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม					
	3.ลวดลายมีความทันสมัยใช้งานได้จริง					
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม					
8. แบบที่ 8 ใช้เทคนิคการม้วน 	1.ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	2.มีการวางลวดลายที่เหมาะสม					
	3.ลวดลายมีความทันสมัยใช้งานได้จริง					
	4.สรุปความพึงพอใจโดยรวม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถาม

ภาพระหว่างทำกิจกรรม

